

11^η ενότητα
Ραψωδία ζ (στίχοι 139-259)

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

1. "Ο Οδυσσέας ξυπνά κι αναρωτιέται" (139-169)
2. "Οι κόρες τρόμαξαν εκτός από τη Ναυσικά" (170-183)
3. "Ο Οδυσσέας ικετεύει τη Ναυσικά" (184-224)
4. "Η Ναυσικά ανταποκρίνεται στα αιτήματα του Οδυσσέα" (228-259)

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ - ΘΕΪΚΗ ΕΠΕΜΒΑΣΗ

Η Αθηνά παίξει σημαντικό ρόλο στο απόσπασμα, παρά το γεγονός ότι δεν εμφανίζεται. 1. Προωθεί τη συνάντηση Οδυσσέα-Ναυσικάς, όταν το τόπι με το οποίο παίζουν οι κοπέλες πέφτει στον ποταμό και εκείνες με τις φωνές τους ξυπνούν τον Οδυσσέα (142-148). 2. Δίνει θάρρος στη Ναυσικά, ώστε να σταθεί ψυχραιμη μπροστά στην παρουσία του γυμνού και άγριου στην όψη άνδρα και να του προσφέρει την πολύτιμη βοήθειά της (173-175).

ΓΕΝΙΚΑ : Η θεϊκή επέμβαση προωθεί το μύθο και καθορίζει τις εξελίξεις.

ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ

1. Αρχικά αναρωτιέται σε ποιον τόπο βρίσκεται και τι ανθρώπους θα συναντήσει. Γρήγορα όμως ανακτά το θάρρος και την ψυχραιμία του και αποφασίζει να βγει από την κρυψώνα του. (150-159)
2. Στη συνέχεια προβληματίζεται για το ποια στάση πρέπει να κρατήσει απέναντι στη Ναυσικά. Να την πλησιάσει και να της ακουμπήσει το γόνατο για να την ικετεύσει ή να μείνει σε απόσταση και να γονατίσει, ζητώντας βοήθεια. Τελικά αποφασίζει να κάνει το δεύτερο, δείχνοντας σεβασμό στη νεαρή κοπέλα.

ΙΚΕΤΕΥΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΟΔΥΣΣΕΑ

1. Ικετευτική προσφώνηση (185)
2. Προσπάθεια να κερδίσει την εύνοια της Ναυσικάς με εκτενές εγκώμιο στην ομορφιά και στη χάρη της και μακαρισμούς στους γονείς, τα αδέρφια και τον μέλλοντα σύζυγό της (186-206).
3. Αναφορά στα πάθη, στις περιπέτειες του παρελθόντος και στο ναυάγιο. (207-214)

5. Παράκληση και υποβολή αιτήματος ικεσίας (215-220).

6. Ευχές (221-227)

Η ΙΚΕΣΙΑ

Είναι ένας πολύ σημαντικός Θεσμός της αρχαίας ελληνικής κοινωνίας, προστατευόμενος από τον Ικέσιο Δία, όπως η φιλοξενία από τον Ξένιο Δία.

Ο ικέτης συνήθιζε να γονατίζει μπροστά στον ικετευόμενο και να αγκαλιάζει με το ένα του χέρι τα γόνατά του, ενώ με το άλλο άγγιζε το πιγούνι ή το γένη του. Με την αυτοταπεινωτική στάση του ο ικέτης έδειχνε ότι δεν αποτελεί απειλή. Αν υπήρχε δυνατότητα, ο ικέτης κατέφευγε στο βωμό, που υπήρχε στις αυλές των σπιτιών, ή στην εστία, που υπήρχε στο εσωτερικό του σπιτιού. Εξασφάλιζε έτσι άσυλο ο ικέτης, ως πρόσωπο ιερό, και γινόταν δεκτός ως φιλοξενούμενος.

Η ικεσία όπως και η φιλοξενία εξυπηρετούσαν κοινωνικές ανάγκες, ενώ η σύνδεσή τους με τη θρησκεία τις καθιέρωσε. Ο Δίας δηλαδή, προστάτευε όλους όσους είχαν ανάγκη.

Η ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ

Η Ναυσικά σύμφωνα με το Θεσμό της φιλοξενίας, καλωσορίζει τον Οδυσσέα στη Σχερία (235) και υπόσχεται να του δώσει ό,τι χρειαστεί (236). Επίσης, προστάζει τις υπηρέτριες να προσφέρουν στον ξένο γεύμα και λουτρό (257-259).

ΠΛΑΤΙΕΣ ΠΑΡΟΜΟΙΩΣΕΙΣ (σελ 67, σχολ. βιβλίου)

Α) στίχοι 163-169

Αναφορικό μέρος : 163-167 (το αγέρωχο λιοντάρι)

Δεικτικό μέρος : 168-169 (άγριος και περήφανος Οδυσσέας)

Κοινός όρος : το λιοντάρι και ο Οδυσσέας είναι άγριοι στην όψη και βρίσκονται σε πολύ μεγάλη ανάγκη.

B) στίχοι 198-206

Αναφορικό μέρος : 198-204 (το πανέμορφο βλαστάρι της φοινικιάς στη Δήλο)

Δεικτικό μέρος : 205-206 (η ομορφιά της Ναυσικάς)

Κοινός όρος : η ομορφιά που προκαλεί τον θαυμασμό του ανθρώπου

ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΜΟΙΩΣΗΣ : Συμπληρώνει και πλουτίζει την περιγραφή.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΝΑΥΣΙΚΑΣ

Είναι πολύ ψύχραιμη και γενναία, όπως αρμόζει σε μια βασιλοπούλα. Απευθύνεται στον Οδυσσέα με ευγένεια, συμπόνια και τρυφερότητα, προσφέροντάς του απλόχερα βοήθεια (229-241). Προσπαθεί να τον παρηγορήσει λέγοντάς του ότι πρέπει να δείξει υπομονή, αφού ο Δίας ορίζει την ευτυχία και τη δυστυχία των ανθρώπων. Είναι περήφανη για τον τόπο και την καταγωγή της. Τέλος, ο τρόπος με τον οποίο μιλάει στις υπηρέτριές της, φανερώνει άνθρωπο που ξέρει να επιβάλλεται και να πείθει (242-259)

Η θέση της γυναίκας στην Ομηρική εποχή:

Γενικά η θέση της γυναίκας στην ομηρική εποχή ήταν αρκετά καλή. Για παράδειγμα βλέπουμε τη Ναυσικά και τις υπηρέτριες να πηγαίνουν μόνες τους στο ποτάμι χωρίς να τις συνοδεύουν άντρες. Οι υπηρέτριες βοηθούν τις γυναίκες της ανώτερης τάξης στις δουλειές του σπιτιού, όμως και οι βασίλισσες συμμετέχουν σε αυτές τις εργασίες. Μάλιστα οι σχέσεις της βασιλοπούλας με τις υπηρέτριες φαίνονται να είναι αρκετά οικείες, όπως βλέπουμε και από το παιχνίδι με το τόπι. Τέλος, η Ναυσικά συμβουλεύει τον Οδυσσέα να προσπέσει στη μητέρα της την Αρήτη για βοήθεια όταν φτάσει στο παλάτι. Άρα, βλέπουμε πόσο σημαντική θέση είχε η γυναίκα εκείνη την εποχή ώστε όχι μόνο υποδέχεται ξένους στην εστία, αλλά αποφασίζει και η ίδια για την προσφορά ή όχι βοήθειας.

ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

1. Στίχοι 221-224 :Σκοπός του ανθρώπου είναι να παντρευτεί και να κάνει οικογένεια. Ίδανική οικογένεια είναι αυτή που το ζευγάρι ομονοεί.
2. Στίχοι 235-238, 252-256 : Θεσμός ικεσίας και φιλοξενίας

ΠΡΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ

1. Η προαναγγελία της συνάντησης Ναυσικάς και Οδυσσέα και της σωτηρίας του ήρωα από τους Φαίακες (142-144)
2. Η προοικονομία των δυσκολιών που θα αντιμετωπίσει ο Οδυσσέας στην Ιθάκη (στίχος 213)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να αποδώσετε περιληπτικά το νόημα της ενότητας (100-120 λέξεις)
2. Στη σελίδα 78 του σχολικού βιβλίου, την άσκηση 4

Η ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΣΤΟ e mail :
sophia.michail@hotmail.gr

ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ ΕΩΣ ΤΗΝ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
10/4

ΚΑΛΟ ΔΙΑΒΑΣΜΑ

